

Somiatruites

Josep M. Serra i Birba

“Si és bo viure és millor somiar i, el millor de tot, despertar-se”

Machado

Sovint es fan enquestes: n'hi ha tantes i de tan variades que un pensa que han esgotat el temari. Fa poc que la premsa en va publicar una sobre el que somien els pobladors de les diverses comunitats espanyoles. La promocionava naturalment una coneguda marca de matalassos. A més pretenia assignar un percentatge apreciable a cadascuna de les comunitats sobre la classe de somni que tenen els seus habitants. No cal dir que són molt variats i, a vegades, estan en sintonia amb el nostre estat de vigília. Qui no té preocupacions per donar i per vendre, i aquestes treuen el nas amb nocturnitat i traïdoria. No sabem què és pitjor si tenir un malson i despertar-nos alleugerits veient que no es correspon a la realitat o somiar amb els angelets i comprovar després que calia tocar de peus a terra.

Abans de revelar l'enquesta fem una mica d'història i intentem explicar com creiem que funciona aquest mecanisme del somni. És sabut que sempre hi ha hagut somiadors i els seus intèrprets. Així podríem parlar del “cast” Josep, un dels dotze fills de Jacob, que segons conta el Gènesi va interpretar els somnis del faraó sobre les vaques i les espigues de blat. Ho va endevinar de tal manera que va escalar als primers llocs del govern d'Egipte. No direm del nostre sant Josep, espòs de Ma-

ria, a qui els àngels se li apareixien en somnis, també segons conta l'Evangeli, i li aconsellaven moltes de les seves atinades decisions. Al llarg de la història hi deu haver hagut molts altres somiadors. Entre els romans els auguris feien la feina d'interpretar-los. Segles més tard sembla que no s'hi van trencar gaire el cap. Amb tot, alguns pensadors se'n van ocupar. Uns deien que no somiaven mai, com Locke i Lessing. Discutien si hi ha algun període del son sense somnis. Aristòtil ho admet, mentre que Descartes, Leibnitz i Kant ho tenen per impossible.

Les tècniques de neuroimatge s'han fixat també amb el somni dels humans. Parlen de la fase REM -somni de moviments oculars ràpids- i, si en aquesta fase es desperta el pacient, aquest conta fil per randa els seus somnis. És

clar que segons quins se'ls deu callar. Si el somiador parla mentre dorm també s'hi pot accedir d'amagatotis. Però això vulnera la seva intimitat i podria portar-se als tribunals, en el cas de ser un famós. “Veure” els somnis d'altri sempre ha estat molt difícil. Em sembla recordar que ho van fer “Els Comediants” en una sèrie emesa per la TVC; un personatge, mitjançant un artifici, materialitzava els somnis dels veïns. Suposo que va tenir èxit, perquè es satisfia aquell instint tan estès de tafaneria.

Com elaborem els somnis? És de suposar que en les nostres sensacions, percepcions i actes psíquics en general es verifica una comunicació d'energia d'uns i altres elements nerviosos, neurones, i que aquests han deixat un vestigi. Potser una línia de menor